

RZECZPOSPOLITA POLSKA

Rzecznik Praw Dziecka

Marek Michalak

ZSR/500/15/2010/AP

Warszawa, 25 maja 2010 roku

**Pan
Jerzy Miller
Minister Spraw Wewnętrznych
i Administracji**

Szanowny Panie Ministrze,

W praktyce funkcjonowania mego urzędu niezwykle często spotykam się z tragedią małoletnich ofiar przestępstw, zwłaszcza tych o charakterze seksualnym. Sprawcy coraz częściej posługują się najnowszą techniką, jako narzędziem skierowanym przeciwko dzieciom. Obecny system wykrywania oraz zwalczania przestępczości seksualnej nie jest doskonały. Wykorzystując luki w systemie ścigania, sprawcy potrafią skutecznie, przy użyciu wysoce rozwiniętej technologii, dokonywać nadużyć, których ofiarami stają się dzieci. Ze względu na podmiot tego typu postępowań dostrzegam potrzebę stworzenia nowego systemu walki z przestępczością seksualną, w sposób szczególny chroniącego prawa i dobro najmłodszych.

Obecnie sprawy takie prowadzone są przez różne zespoły, m.in. ds. zwalczania handlu ludźmi czy pornografii dziecięcej. Ustalenia, dotyczące przestępstw internetowych dokonywane są przez Wydziały Techniki Operacyjnej, często z udziałem funkcjonariuszy Wydziałów ds. walki z Przestępczością Gospodarczą, a także funkcjonariuszy służby kryminalnej. W związku z tym, iż nie istnieje komórka, odpowiadająca tylko za ściganie przestępstw seksualnych, wzrasta prawdopodobieństwo powierzenia takiej sprawy funkcjonariuszowi, niewyspecjalizowanemu w tej tematyce. Niewystarczający dostęp do biegłych i specjalistów w sprawach przestępstw seksualnych ma wpływ zarówno na jakość, jak i tempo przeprowadzanych postępowań.

Rozwiązaniem dla przytoczonych problemów byłoby utworzenie, w ramach struktur organizacyjnych Policji – Centralnego Biura ds. Walki z Przestępczością Seksualną, na wzór Centralnego Biura Śledczego. Komórka taka podlegałaby bezpośrednio Komendantowi Głównemu Policji. Dla sprawnego funkcjonowania powinna posiadać delegatury

wojewódzkie, a na poziomie Komendy Głównej Policji – uprawnienia wykonawcze. Ze względu na specyfikę przestępstw seksualnych, które często popełniane są przy użyciu Internetu, jednostka ta powinna mieć umocowanie do działania bez względu na właściwość terytorialną. Jest to bardzo ważne, gdyż postępowania, związane z przestępczością internetową, są często „rozwojowe”. Może to mieć również duże znaczenie w przypadku spraw, w których podmiotem postępowania byłaby osoba publiczna, mająca szerokie koligacje w danym regionie.

Niewątpliwym atutem wskazanego rozwiązania byłoby zorganizowanie interdyscyplinarnych zespołów, składających się z funkcjonariuszy, którzy swoim doświadczeniem oraz otrzymaną podczas szkoleń wiedzą, gwarantować będą prawidłowy przebieg oraz skuteczność przeprowadzanych postępowań. Skutkowało to będzie większą wykrywalnością przestępstw oraz mniejszym odsetkiem spraw, umarzanych ze względu na niemożność wykrycia sprawcy.

Zrozumiałe jest, iż utworzenie Centralnego Biura ds. Walki z Przestępczością Seksualną jest ogromnym wyzwaniem tak organizacyjnym, jak i finansowym, jednak korzyści, jakie mogą z niego płynąć, są ogromne. Mam nadzieję, iż idea ta znajdzie uznanie Pana Ministra i doczeka się w niedalekiej przyszłości realizacji.

Działając na podstawie art. 10a ust. 1 ustawy z 6 stycznia 2000 roku o Rzeczniku Praw Dziecka (Dz. U. Nr 6, poz. 69 z późn. zm.), zwracam się do Pana Ministra o podjęcie stosownych działań w sprawie.

Z wyrazami szacunku

Marek Gmurcki

RZECZPOSPOLITA POLSKA

Warszawa, dnia 23 czerwca 2010 roku

MINISTER
SPRAW WEWNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI

BMP-074-4715/10/AR

BMP-074-4716/10/AR

**Pan
Marek Michalak**

Rzecznik Praw Dziecka

Szanowny Panie Rzeczniku,

W nawiązaniu do pism z dnia 25 maja 2010 roku (sygn. [REDAKTED] z [REDAKTED] sprawie *małoletnich ofiar przestępstw oraz innych praktyk o charakterze seksualnym*, uprzejmie przedstawiam następujące informacje.

Na wstępie, nawiązując do poruszanej przez Pana Rzecznika kwestii powołania w strukturach organizacyjnych Policji Centralnego Biura do Spraw Walki z Przestępczością Seksualną, uprzejmie informuję, że w ocenie Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji powołanie takiego Biura nie wydaje się być konieczne, z uwagi na fakt, iż w strukturach Policji od lat istnieją komórki zajmujące się przedmiotowym zagadnieniem.

Pragnę podkreślić, że decyzją nr 488 Komendanta Głównego Policji z dnia 5 września 2006 roku powołany został Centralny Zespół do Walki z Handlem Ludźmi, Pedofilią i Pornografią Dziecięcą. Do jego zadań w przedmiotowym zakresie należy m.in. prowadzenie działań prewencyjnych zmierzających do ograniczenia zjawisk pedofilii i pornografii dziecięcej (udział w kampaniach medialnych, konferencjach i spotkaniach, mających na celu przybliżenie przedmiotowej problematyki oraz uświadomienie skali zagrożeń), czy udział w organizowaniu międzynarodowych operacji, mających na celu zwalczanie przestępczości związanej z pedofilią i pornografią dziecięcą. Centralny Zespół do Walki z Handlem Ludźmi, Pedofilią i Pornografią Dziecięcą także koordynuje i nadzoruje działalność wojewódzkich zespołów do walki z handlem ludźmi, pedofilią i pornografią dziecięcą powołanych w komendach wojewódzkich Policji oraz w Komendzie Stołecznej Policji. Do ich najważniejszych zadań należy zaliczyć: prowadzenie rozpoznania w zakresie zjawisk i zdarzeń dotyczących zagadnienia pedofilii i pornografii dziecięcej, prowadzenie postępowań

przygotowawczych i spraw operacyjnych w przedmiotowym zakresie, z wykorzystaniem istniejącego funduszu operacyjnego, prowadzenie rozpoznania w środowisku internetowym – komunikatory, czaty, forum i listy dyskusyjne oraz udział w międzynarodowych operacjach związanych z pedofilią i pornografią dziecięcą. Powołanie ww. zespołów podyktowane zostało potrzebą zintensyfikowania i skoordynowania walki z przestępczością pedofilii i pornografii dziecięcej. Dodatkowo, w Centralnym Biurze Śledczym oraz komendach powiatowych, miejskich i rejonowych Policji powołano koordynatorów do walki z handlem ludźmi, które to struktury zajmują się również zwalczaniem przestępczości przeciwko wolności i obyczajności seksualnej, w tym skierowanej przeciwko małoletnim. W tym miejscu należy podkreślić fakt, iż przedmiotowe struktury wspomagane są również przez inne komórki organizacyjne Policji, w szczególności te do walki z cyberprzestępczością, zaawansowanych technologii oraz techniki operacyjnej.

Pragnę także poinformować, że z dniem 1 czerwca 2010 roku w Biurze Kryminalnym Komendy Głównej Policji utworzony został Wydział Wsparcia Zwalczania Cyberprzestępczości, do którego zadań należy w szczególności:

- 1) rozpoznawanie i monitorowanie obszarów zagrożonych cyberprzestępczością;
- 2) współdziałanie z administratorami i właścicielami sieci komputerowych, przedsiębiorcami telekomunikacyjnymi oraz podmiotami świadczącymi usługi drogą elektroniczną, w sprawach o ustalenia operacyjne;
- 3) identyfikowanie, dla krajowych i zagranicznych organów ścigania, sprawców przestępstw o znacznym stopniu skomplikowania, popełnianych z wykorzystaniem nowych technologii informatycznych;
- 4) inicjowanie wdrażania narzędzi informatycznych służących zwalczaniu cyberprzestępczości;
- 5) inicjowanie przedsięwzięć ukierunkowanych na usprawnianie systemu wymiany informacji o ustaleniach związanych z cyberprzestępczością.

Mając powyższe na uwadze należy podkreślić, że powołanie w KGP Centralnego Biura do Walki z Przestępczością Seksualną wydaje się być rozwiązaniem przedwczesnym. W opinii Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji bardziej racjonalnym rozwiązaniem będzie dalsze wzmacnianie i rozwijanie, w zależności od stopnia zagrożenia przedmiotową przestępczością, istniejących struktur zajmujących się jej zwalczaniem.

Intensywnie przebiega również proces szkoleniowy mający na celu z jednej strony wyszkolenie nowych funkcjonariuszy w dziedzinie zwalczania tego typu przestępczości, a z drugiej pogłębienie wiedzy dotychczas wyszkolonych pod kątem występowania nowych zjawisk i trendów. Szkolenia i seminaria już odbyte często miały charakter międzynarodowy,

na których zagraniczni prelegenci i trenerzy dzielili się z polskimi funkcjonariuszami swoimi doświadczeniami. Wśród przeprowadzonych szkoleń mających miejsce tylko w okresie styczeń 2007 roku – październik 2008 roku można wymienić, wyżej wspomniane Międzynarodowe Warsztaty Szkoleniowe nt. „Zwalczania przestępczości internetowej ukierunkowanej na wykorzystanie seksualne dzieci” przeprowadzone w Centrum Szkolenia Policji w Legionowie przy współpracy z Interpolem i Międzynarodowym Centrum ds. Zaginionych i Wykorzystywanych Dzieci (ICMEC), szkolenia w ramach Europejskiej Akademii Policyjnej (CEPOL) oraz szkolenia zorganizowane przy współpracy z Federalnym Biurem Śledczym (FBI) dotyczące zwalczania seksualnego wykorzystywania małoletnich oraz rozpowszechniania pornografii dziecięcej w Internecie. Powyższe przykłady stanowią jedynie fragment z przeprowadzonych szkoleń, gdyż cały czas kontynuowany proces szkoleniowy obejmuje znacznie większą liczbę inicjatyw i projektów służących pogłębieniu wiedzy policjantów zajmujących się zwalczaniem pedofilii.

Odnosząc się do możliwości monitorowania sprawców przestępstw przeciwko wolności seksualnej i obyczajowości popełnianych na szkodę małoletnich poprzez powołanie Rejestru Sprawców Przestępstw Seksualnych, po dokonaniu analizy aktualnie obowiązujących przepisów prawa, należy stwierdzić, że jego ewentualne funkcjonowanie dublowałoby obecnie istniejące rozwiązania w tym obszarze, bowiem ustawą z dnia 24 maja 2000 roku (t. j.: Dz. U. z 2008 roku Nr 50, poz. 292 z późn. zm.) utworzono Krajowy Rejestr Karny, w którym gromadzi się następujące dane o osobach (zgodnie z art. 1 ust. 2 cytowanej ustawy):

- 1) prawomocnie skazanych za przestępstwa lub przestępstwa skarbowe;
- 2) przeciwko którym prawomocnie warunkowo umorzono postępowanie karne w sprawach o przestępstwa lub przestępstwa skarbowe;
- 3) przeciwko którym prawomocnie umorzono postępowanie karne w sprawach o przestępstwa lub przestępstwa skarbowe na podstawie amnestii;
- 4) prawomocnie skazanych przez sądy państw obcych;
- 5) wobec których prawomocnie orzeczono środki zabezpieczające w sprawach o przestępstwa lub przestępstwa skarbowe;
- 6) nieletnich, wobec których prawomocnie orzeczono środki wychowawcze, poprawcze lub leczniczo-wychowawcze albo którym wymierzono karę na podstawie art. 13 lub art. 94 ustawy z dnia 26 października 1982 r. *o postępowaniu w sprawach nieletnich* (Dz. U. z 2002 r. Nr 11, poz. 109, z późn. zm.);
- 7) prawomocnie skazanych za wykroczenia na karę aresztu;
- 8) poszukiwanych listem gończym;
- 9) tymczasowo aresztowanych;

10) nieletnich umieszczonych w schroniskach dla nieletnich.

Ponadto stosownie do art. 13 ww. ustawy, w Krajowym Rejestrze Karnym prowadzi się wyodrębnione kartoteki:

- 1) kart rejestracyjnych i zawiadomień, zawierających informacje o osobach odpowiadających na zasadach określonych w *Kodeksie karnym, Kodeksie karnym skarbowym, Kodeksie wykroczeń* oraz zawiadomień o skazaniu przez sąd państwa obcego i informacji z tymi skazaniami związanymi;
- 2) kart rejestracyjnych i zawiadomień, zawierających informacje o nieletnich, w rozumieniu przepisów ustawy *o postępowaniu w sprawach nieletnich*;
- 3) zawiadomień zawierających informacje o osobach pozbawionych wolności oraz osobach poszukiwanych listem gończym;
- 4) kart rejestracyjnych i zawiadomień, zawierających informacje o podmiotach zbiorowych podlegających odpowiedzialności na podstawie przepisów ustawy z dnia 28 października 2002 roku *o odpowiedzialności podmiotów zbiorowych za czyny zabronione pod groźbą kary* (Dz. U. Nr 197 poz. 1661, z późn. zm.).

Zakres danych gromadzonych i przetwarzanych w ramach Krajowego Rejestru Karnego jest bardzo obszerny i określa go art. 12 powołanej ustawy. Natomiast na mocy art. 6 ustawy *o Krajowym Rejestrze Karnym*, prawo do uzyskania informacji o osobach, których dane osobowe zgromadzone zostały w Krajowym Rejestrze Karnym, przysługuje wszystkim, dla których tego rodzaju informacje mogłyby mieć istotne znaczenie, w tym: sądom, prokuratorom, Policji i innym organom uprawnionym do prowadzenia postępowania przygotowawczego w sprawach karnych i karnych skarbowych oraz czynności sprawdzających w sprawach o wykroczenia, w związku z prowadzonym postępowaniem; Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Służbie Kontrwywiadu Wojskowego, Służbie Celnej i Centralnemu Biuru Antykorupcyjnemu, w zakresie, w jakim jest to konieczne dla wykonania nałożonych na nie zadań określonych w ustawie, pracodawcom w zakresie niezbędnym dla zatrudnienia pracownika, co do którego z przepisów ustawy wynika wymóg niekaralności, korzystania z pełni praw publicznych, a także ustalenia uprawnienia do zajmowania określonego stanowiska, wykonywania określonego zawodu lub prowadzenia określonej działalności gospodarczej.

Zasady postępowania przy gromadzeniu, przetwarzaniu i przekazywaniu informacji kryminalnych w celu wykrywania i ścigania sprawców przestępstw oraz zapobiegania i zwalczania przestępczości, określa ustawa z dnia 6 lipca 2001 roku *o gromadzeniu, przetwarzaniu i przekazywaniu informacji kryminalnych* (t. j. Dz. U. z 2010 r. Nr 29, poz. 153). Zakres przedmiotowy tej ustawy obejmuje bazy danych prowadzone w Krajowym Centrum

Informacji Kryminalnych (KCIK), gdzie zakres gromadzonych informacji kryminalnych jest bardzo szczegółowy i obejmuje zarówno informacje dotyczące zdarzeń, jak i dotyczące sprawców (*vide*: art. 13). Podmiotami uprawnionymi (w zakresie swoich zadań ustawowych) do otrzymywania informacji kryminalnych z KCIK, na mocy art. 19 cyt. ustawy, są między innymi: organy prokuratury, Policja, Centralne Biuro Antykorupcyjne, Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Straż Graniczna, organy celne, podatkowe i kontroli skarbowej, Biuro Ochrony Rządu, Żandarmeria Wojskowa, organy informacji finansowej.

Reasumując należy podkreślić, że obowiązujące przepisy prawa umożliwiają gromadzenie i przetwarzanie danych, o jakich mowa w piśmie Pana Rzecznika.

Niezależnie od powyższego należy zauważyć, iż – w opinii Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji – ewentualne funkcjonowanie wyodrębnionego Rejestru Sprawców Przestępstw Seksualnych, powinno podlegać Ministrowi Sprawiedliwości - rejestr taki bowiem gromadziłby dane dotyczące skazanych (zatem etapu sądowego w postępowaniu karnym). Obecnie funkcjonujący Krajowy Rejestr Karny również jest prowadzony przez Ministerstwo Sprawiedliwości.

Mając na względzie ogromne zaangażowanie Pana Rzecznika w poprawę bezpieczeństwa dzieci i młodzieży, pragnę zaproponować możliwość spotkania i osobistego przedyskutowania problemów przedstawionych w Pana wystąpieniach.

Z poważaniem

MINISTER
SPRAW WEWNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI
A. Rapacki
z up. ARKUSZ RAPACKI
Podsekretarz Stanu